Nr. 20 Toruń, dnia 16 sierpnia 1924 Rok IV

DZIENNIK URZĘDOWY

Województwa Pomorskiego.

Treść:

DZIAŁ URZEDOWY.

USTAWY I ROZPORZĄDZENIA.

162.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROBÓT PUBLICZNYCH I MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 26. czerwca 1924 r.

regulujące używanie i ochronę dróg.

Na zasadzie art. 5 ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. nr. 89 poz. 656), oraz art 3 ustawy z dnia 26. września 1922 r. w przedmiocie ratyfikacji przystąpienia Polski do Międzynarodowej konwencji, dotyczącej ruchu automobilowego, zawartej w Paryżu dnia 11 października 1909 r. (Dz. U. R. P. z r. 1922 nr 85 poz. 762 i z r. 1923 nr. 86 poz. 668 i 669), zarządza się co następuje:

I. Postanowienia ogólne.

§ 1. Pojęcie drogi publicznej w rozumieniu niniejszego rozporządzenia obejmuje nie tylko samą jezdnię, lecz całą szerokość gruntu, zajętego przez drogę, oraz budowle i urządzenia do niej należące łącznie z pasami przydrożnemi, bądź stanowiącemi przynależność drogi, bądź to pozostawionemi przez właścicieli przydrożnych gruntów wolnemi od uprawy — w myśl art. 11 powołanej ustawy z dnia 7. października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych.

§ 2. Przepisy niniejszego rozporządzenia, z wyjątkiem zawartych w § 39—55, stosują się do wszelkiego rodzaju dróg publicznych bez względu na to, w czyim zarządzie się znajdują, oraz z jakich funduszów są utrzymywane.

Przepisy ruchu publicznego dotyczą ruchu pieszego, pojazdów zaprzęgowych, jazdy na rowerach, jazdy konnej i pędzenia lub prowadzenia zwierząt.

Do ruchu samochodów i innych pojazdów mechanicznych na drogach publicznych stosują się przepisy rozporządzenia Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6. lipca 1922 r (Dz. U. R. P. nr. 65 poz. 587), które pozostają w swej mocy i obowiązują nadal wspólnie z niniejszem rozporządzeniem.

Przepisy co do przewozu po drogach publicznych materjałów lekkopalnych, wybuchowych, żrących itp. zostaną uregulowane oddzielnem rozporządzeniem.

§ 3. Naczelnicy władz administracyjnych II instancji, a w Warszawie komisarz rządu, mogą wydawać szczegółowe rozporządzenia i przepisy w ramach niniejszego rozporządzenia.

II. Zakazy niszczenia dróg.

§ 4. Zabrania się niszczyć i uszkadzać drogi publiczne oraz wszelkie przynależności i urządzenia drogowe.

§ 5. Zabrania się włóczenia po drogach publicznych wszystkich przedmiotów, mogących psuć drogę.

Przedmioty takie winny być wiezione na kołach lub saniach.

§ 6. Szerokość obręczy kół pojazdów winna być taka, aby ciśnienie kół nie przekraczało 150 kilogramów na centymetr bieżący szerokości obręczy.

Powierzchnia żelaznych obręczy, stykająca się z jezdnią, winna być zupełnie gładka, przyczem wyjątki są dopuszczalne tylko dla maszyn rolniczych, ciągnionych po drogach. Jednakże koła takich maszyn nie powinny posiadać nierówności, niszczących nawierzchnię drogi.

§ 7. Zabrania się zanieczyszczać drogi przez wyrzucanie lub rozsypywanie ziemi, błota, nawozu, śmieci, zielska, pozostawianie padłych zwierząt, wylewanie nieczystości, sprowadzanie na drogę odpływów z urządzeń gospodarskich i fabrycznych, wreszcie przez rzucanie na drogę wszelkich przedmiotów i materjałów, mogąmych kaleczyć nogi ludzi i zwierząt lub rwać obręcze gumowe pojazdów, jako to: gruzu, gwoździ, drutu, ułamków metali, szkła i t. p.

Zwierzęta, padłe na drodze publicznej, winien właściciel ich usunąć w ciągu 24 godzin; w przeciwnym razie będzie to uczynione na jego koszt przez organa zarządu gminnego.

§ 8. Zabrania się tratować rowy, skarpy (stoki) nasypów i wykopów, pasy przydrożne, przejeżdżać przez nie, przepędzać i wypasać bydło, zwierzęta pociągowe, trzodę i ptactwo domowe, skopywać pobocza (burty) i skarpy, zasypywać rowy, kanały i przepusty drogowe, oraz zaorywać drogę.

§ 9. Zabrania się osobom nie uprawnionym korzystać z trawy, rosnącej w rowach przydrożnych oraz na skarpach, poboczach i pasach przydrożnych.

§ 10. Zabrania się bez pozwolenia właściwego zarządu drogowego składać na drodze wszelkiego rodzaju materjały, narzędzia, towary i t. p.

Zakaz powyższy nie dotyczy chwilowego, a koniecznego złożenia przedmiotów przy naładunku lub przeładunku.

§ 11. Zabrania się rozkładać otwarte ogniska w odległości mniejszej niż 150 metrów od mostów drewnianych lub konstrukcji mieszanej żelazno-drewnianej, zaopatrzonych w odpowiednie tablice ostrzegawcze, — oraz palić tytoń na takich mostach. Również zabrania się przechodzić i przejeżdżać z ogniem lub niezamkniętem paleniskiem maszyn po mostach z drewnianemi pokładami, wreszcie rozniecać ogień, zakładać popasy lub noclegi pod wszelkiemi mostami.

§ 12 Zabrania się bez specjalnego pozwolenia przeciągać lub przewozić przez

mosty ciężary, przekraczające dopuszczalne obciążenie mostu, wskazane na tablicy przy wjeździe.

W razie potrzeby wzmocnienia mostu, koszta z tem wzmocnieniem związane, a określone przez właściwy zarząd drogowy, ponosi przewożący.

III. Przepisy, dotyczące ruchu na drogach.

§ 13. Ruch pieszy wzdłuż drogi winien odbywać się tylko na specjalnych ścieżkach lub chodnikach, w braku zaś tych urządzeń — na poboczach (burtach) drogi.

W razie niemożności użycia poboczy ruch pieszy może odbywać się na jezdni, lecz jaknajdalej od środka drogi.

Ruch pieszy grupami (pochody, procesje, pogrzeby i t. p.) winien o ile możności zajmować tylko prawą połowę jezdni (w kierunku ruchu).

§ 14. Ruch pojazdów zaprzęgowych i zwierząt pędzonych lub prowadzonych na drogach bitych i brukowanych winien odbywać się na twardej nawierzchni.

Nie na twardej nawierzchni ruch ten może odbywać się tylko tam, gdzie istnieją miękkie letnie tory.

§ 15. Szybkość ruchu na drogach publicznych nie może zagrażać bezpieczeństwu osób z nich korzystających i winna być taka, aby woźnice, cykliści i jeźdźcy w każdej chwili i przy wszelkich okolicznościach mogli dostosować się do wymagań bezpieczeństwa ruchu publicznego, oraz ochrony dróg i mostów.

Na ostrych skrętach, skrzyżowaniach dróg i mostach drewnianych lub konstrukcji mieszanej żelazno-drewnianej, dłuższych nad 20 metrów, zabrania się jechać z szybkością większą niż 6 klm. na godzinę (szybkość konia w stępie).

Na skrzyżowaniach dróg w polach i miejscowościach otwartych prowadzący pojazd ma pierwszeństwo przejazdu przed zbliżającemi się po swojej lewej stronie, a winien ustąpić pierwszeństwa zbliżającym się ze swej prawej strony.

§ 16 Wszelkie pojazdy zaprzęgowe, utrzymywane w celach zarobkowych dla przewozu ciężarów i osób, z wyjątkiem pojazdów osobowych nie więcej niż na 4 miejsca, winny być zaopatrzone w hamulce.

Obowiązek zaopatrzenia w hamulce powyższych pojazdów osobowych, oraz wszelkich innych pojazdów zaprzęgowych w zależności od miejscowych warunków topograficznych, zostanie uregulowany dla poszczególnych obszarów administracyjnych, w myśl § 3 niniejszego rozporządzenia.

W każdym razie do hamowania wozów zabrania się używać łańcuchów, haków lub innych przyrządów, któreby niszczyły drogę.

Wyjątkowo urządzenia takie mogą być używane podczas gołoledzi.

§ 17. Obrys pojazdu, to jest szerokość jego — łącznie ze wszystkiemi występami, lub szerokość ładunku pojazdu, będącego w ruchu na drodze publicznej nie może przekraczać 2,5 metra, o ile nie otrzymano zezwolenia właściwego zarządu drogowego.

Wysokość pojazdu z ładunkiem nie może przekraczać 4 metrów nad powierzchnią drogi.

§ 18. Każdy zaprząg winien mieć swego woźnicę. Wyjątek dopuszczalny jest tylko przy taborach, gdzie jeden woźnica może prowadzić dwa wozy, jeden za drugim, zaprzężone najwyżej w jednego konia każdy.

§ 19. Bezpośrednio jeden za drugim nie może jechać więcej niż 6 wozów. Odległość pomiędzy grupami po 6 wozów winna wynosić najmniej 30 metrów.

§ 20. Konie w zaprzęgu na drogach publicznych winny być okiełznane.

Zaprzęg winien być taki, aby woźnica w każdej chwili mógł panować nad pojazdem.

§ 21. Woźnicy podczas jazdy zabrania się spać na wozie i opuszczać go bez dozoru.

Zabrania się również urządzać postoje na drodze.

W razie przypadkowego wstrzymania jazdy należy wóz sprowadzić na prawą stronę jezdni (w kierunku ruchu), jaknajdalej od środka drogi i przy odejściu woźnicy od wozu konie wyprządz.

§ 22. Wszystkie pojazdy, znajdujące się na drogach publicznych, po za obrębem miejsca zamieszkania właściciela (wsi, osady, miasta i t. d.), z wyjątkiem osobowych pojazdów, nie służących dla celów zarobkowych, — winny mieć napisy,

względnie być zaopatrzone w tablicę o wymiarach nie mniej niż 25×15 cm., umieszczoną z lewej strony pojazdu, a zawierającą jasno i czytelnie wypisane w języku polskim imię, nazwisko i miejsce zamieszkania właściciela lub też nazwę i adres firmy, fabryki, majątku i t. p.

Przepis powyższy nie ma zastosowania do pojazdów rządowych, których sposób oznaczania będzie ustanowiony, w porozumieniu z Ministerstwem Robót Publicznych i Minsterstwem Spraw Wewnętrznych, przez władze, rozporządzające temi pojazdami.

§ 23. Każdy pojazd, znajdujący się nocą na drodze publicznej, a w taborach pierwszy i ostatni pojazd, winien być z nastaniem ciemności oświetlony przynajmniej jednem białem światłem, widocznem zdaleka.

Naczelnicy władz administracyjnych II. instancji mogą ograniczyć stosowanie tego postanowienia tylko do dróg o twardej nawierzchni (bitych lub brukowanych), a dla województw: białostockiego, nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego i Ziemi Wileńskiej mogą naczelnicy władz administracyjnych II instancji zarządzić jeszcze inne ulgi, mające na celu stopniowe wprowadzenie tego postanowienia.

§ 24. Każda osoba, jeżdżąca na rowerze po drogach publicznych, winna się zaopatrzyć w imienną kartę rowerową, bez fotografii, wydaną przez władze administracyjne I instancji na stosowną piśmienną prośbę.

Przed wydaniem karty rowerowej winien urząd wydający kartę przekonać się, że proszący jest obznajomiony z przepisami ruchu na drogach publicznych, zawartemi w dziale III niniejszego rozporządzenia i w dziale F rozporządzenia Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6. lipca 1922 r. o ruchu samochodów i innych pojazdów mechanicznych (Dz. U. R. P. nr. 65, poz. 587).

Kartę powyższą winni używający rowerów na drogach publicznych mieć przy sobie i okazywać na każde żądanie organów, wymienionych w § 56 niniejszego rozporządzenia.

§ 25. Rowery, używane do jazdy na drogach publicznych, winny być zaopatrzone w dobrze działający hamulec, oraz dzwonek, jako sygnał ostrzegawczy, a z chwilą nastania zmroku w zapaloną latarkę o białem świetle.

Zabrania się używać przy jeździe na rowerze innych przyrządów jako sygnałów dźwiękowych.

§ 26. Jadący na rowerach po drogach bitych lub brukowanych mogą używać poboczy (burt), o ile to nie utrudnia ruchu pieszego, odbywającego się po tych poboczach.

Zabrania się używać do jazdy na rowerze chodników w obrębie miast i miejsc zamieszkałych.

§ 27. Rowery z przystosowanemi motorami (silnikami) napędowemi podlegają przepisom o ruchu samochodów i innych pojazdów mechanicznych (§ 2).

§ 28. Zabrania się pędzić drogą publiczną zwierzęta bez dostatecznego dozoru, a mianowicie: jeden poganiacz może pędzić najwyżej 15 sztuk koni lub bydła względnie 40 sztuk owiec lub trzody chlewnej.

Przepis powyższy nie stosuje się do pędzenia bydła z miejsca postoju na pastwisko i odwrotnie.

§ 29 Zabrania się pozostawiać dzieci na jezdni dróg publicznych bez opieki, oraz wypuszczać na drogi zwierzęta i ptactwo domowe.

§ 30. Zabrania się jeździć saniami po drogach publicznych bez dzwonków lub grzechotek.

Zabrania się również używać sani bez dyszla lub hołobli mających zaprząg tylko z postronków lub pasów.

§ 31. Zabrania się przewozić ciężary na drogach publicznych saniami, których płozy mają w części dolnej mniej niż 120 ctm. długości i mniej niż 10 cm. szerokości.

§ 32. Zabrania się wozić drogą publiczną bez przykrycia lub też wystawiać wzdłuż drogi lub przy drodze przedmioty, mogące płoszyć zwierzęta pociągowe i bydło, względnie wywoływać u ludzi przestrach lub obrzydzenie.

§ 33 Ze względu na stan mostów lub nawierzchni drogi, jako też ze względu na specjalne warunki bezpieczeństwa ruchu, mogą właściwe władze czasowo zabraniać lub ograniczać ruch pojazdów,

względnie niektórych ich rodzajów, na określonych odcinkach dróg.

IV. Urządzenie i utrzymanie zajazdów.

§ 34. Przy wszelkich zakładach i urządzeniach, związanych z postojem pojazdów, winna być pozostawiona wolna od zabudowań przestrzeń poza bocznym rowem przydrożnym. wystarczająca dla pomieszczenia tej ilości pojazdów (tak osobowych jak i wozów ciężarowych), jaka według przewidywań przy zakładaniu zajazdu, może się gromadzić w czasach najbardziej intensywnego ruchu (targi, jarmarki, odstawa buraków i t. p.).

W razie niedostatecznej szerokości pasa gruntu, przeznaczonego na zajazd pomiędzy zakładem a rowem przydrożnym, winien być urządzony plac dla zajazdu o odpowiedniej powierzchni obok zakładu lub poza nim.

Rozmiary placu, przeznaczonego na postój pojazdów, oznaczy w każdym poszczególnym wypadku odnośna władza, wykonywująca utrzymanie drogi, na podstawie opinji właściwego zarządu drogowego i Zwierzchności gminnej.

Przepisy powyższe mają zastosowanie do istniejących zakładów i urządzeń, o ile miejsce i warunki na to pozwalają.

§ 35. Miejsca, przeznaczone na zajazdy, jak również dojazdy do tych zajazdów z dróg winny posiadać twardą nawierzchnię.

Przy wyborze rodzaju umocowania powierzchni placu i dojazdu należy stosować się do wskazówek właściwego zarządu drogowego, które winny być udzielane z uwzględnieniem warunków miejscowych.

§ 36. Wszelkie roboty, dotyczące urządzenia i utrzymania zajazdów i dojazdów do tychże, będą wykonywane staraniem i kosztem właścicieli lub dzierżawców odnośnych zakładów i urządzeń, według wskazówek właściwego zarządu drogowego.

§ 37. Właściciele lub dzierżawcy zakładów i urządzeń, wyszczególnionych w § 34, mają obowiązek utrzymywania zajazdów i dojazdów do tychże w stanie należytej czystości — jakoteż ustawienia i utrzymywania znaków, sporządzonych według wskazówek zarządu drogowego, z tablicami głoszącemi zakaz urządzania postoju na jezdni i poboczach drogi przed zajazdem.

V. Znaki drogowe.

§ 38. Przepisy § 39—55 mają zastosowanie do wszelkich dróg publicznych (§ 2) po za ulicami i placami miast, osad miejskich, uzdrowisk i zdrojowisk.

§ 39. Obowiązek postawienia i utrzymywania znaków drogowych ciąży na utrzymujących drogę (art. 19 i 20 ustawy z dn. 10. grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych Dz. U. R. P. z r. 1921 nr. 6 poz. 32).

Na skrzyżowaniu dróg różnych kategorji obowiązek ustawienia i utrzymania drogowskazów obciąża obowiązanych do utrzymania drogi wyższej kategorji, — a koszta tego ustawienia i utrzymania obciążają w równej mierze obowiązanych do utrzymania krzyżujących się dróg.

Znaki, dotyczące urządzeń obcych w pasie drogowym (art. 9 ustawy z dn. 7. października 1921 r.), winny być ustawiane i utrzymywane staraniem i kosztem przedsiębiorstw, korzystających z dróg dla tych urządzeń, — według wskazówek zarządu drogowego.

Władze administracyjne w drodze nadzoru w razie zaniedbań winny wydać zarządzenia postawienia znaków.

§ 40. W razie niespodziewanego powstania przeszkody, zagrażającej bezpieczeństwu ruchu, obowiązana jest miejscowa władza gminna, do czasu wkroczenia właściwych organów drogowych, poczynić doraźne zarządzenia ubezpieczające, na koszt utrzymujących drogę.

A. Znaki drogowe informacyjne.

§ 41. Dla celów administracji drogowej oraz dla orjentacji osób korzystających z dróg, winny być postawione na drogach publicznych odpowiednie znaki drogowe informacyjne, wymienione w § 42—49.

1. Znaki kilometrowe i hektometrowe.

§ 42. Znaki drogowe kilometrowe winny być postawione na wszystkich drogach publicznych, a znaki drogowe hektometrowe (setkowe) na drogach publicznych o twardej nawierzchni (bitych i brukowanych).

Znaki kilometrowe i hektometrowe winny być ustawione na prawej krawędzi drogi, licząc od jej początku, o ile w

razach wyjątkowych nie zostanie udzielone specjalne upoważnienie na odmienne umieszczenie tych znaków co do dróg państwowych przez Ministerstwo Robót Publicznych, a co do dróg wszystkich innych kategorji — przez właściwych naczelników władz administracyjnych II instancji.

Ustawienie znaków drogowych winno nastąpić na podstawie pomiarów, nieprzekraczających granicy błędu 0,75 metra na 1 kilometr.

§ 43. Stosownie do ustalonego podziału dróg państwowych na trakty odśrodkowe, idące w kierunku od m. st. Warszawy do granic Państwa, i na trakty łącznikowe, znajdujące się w wycinkach pomiędzy sąsiedniemi traktami odśrodkowemi, za początek dróg państwowych odśrodkowych przyjętą została Warszawa, względnie pośredni punkt innego traktu odśrodkowego, od którego zaczyna się dany trakt odśrokowy.

Za początek drogi państwowej łącznikowej przyjęty został krańcowy punkt tej drogi, leżący: 1) przy łączeniu dwóch traktów odśrodkowych — na trakcie odśrodkowym, posiadającym mniejszy numer porządkowy, wyznaczony przez Ministerstwo Robót Publicznych, 2) — odśrodkowego z łącznikowym — krańcowy punkt drogi, leżący na pierwszym z nich i 3) — dwóch łącznikowych — punkt na trakcie posiadającym mniejszy numer porządkowy, wyznaczony przez Ministerstwo Robót Publicznych.

Za początek drogi wojewódzkiej należy kowej przyjęty został krańcowy punkt nia się drogi z drogą państwową lub inna wojewódzką, który leży bliżej siedziby województwa.

Droga wojewódzka, zaczynająca się w jednem województwie, a kończąca się w drugiem, ma początek w punkcie końcowym, leżącym bliżej Warszawy.

Za początek drogi powiatowej, znajdującej się w obrębie jednego powiatu, należy przyjąć punkt krańcowy skrzyżowania się z drogą państwową, wojewódzką lub powiatową, leżący bliżej siedziby powiatu.

Jeżeli droga powiatowa znajduje się w obrębie dwóch powiatów, początek jej liczy się od tego punktu krańcowego, który leży bliżej siedziby województwa.

Za początek odnośnej drogi przy kilometrowaniu dróg gminnych będzie przyjęty punkt wyznaczony przez właściwy Wydział powiatowy.

§ 44. Na znakach kilometrowych winny znajdować się następujące cyfry: a) na froncie słupa cyfra, wskazująca odległość w kilometrach od początku danej drogi (kilometr bieżący); b) na każdej z bocznych powierzchni słupa cyfra, wskazująca odległość od najbliższego z jej strony miasta, miasteczka, lub większej osady.

Odległość winna być liczona od pewnego centralnego punktu, jako to: rynku, kościoła i t. p.

Wysokość cyfr na znakach kilometrowych winna być równa 12 cm.

O ile znaki obecne nie pozwolą na wymalowanie cyfr powyższych wymiarów, mogą być cyfry zmniejszone, do czasu ustawienia nowych znaków.

§ 45. Znaki hektometrowe (setkowe) winny mieć numerację bieżącą od 1 do 9 w każdym poszczególnym kilometrze.

Wysokość cyfr na znakach hektometrowych winna być równa 8 cm.

2) Znaki mostowe.

§ 46. Znaki mostowe winny być postawione na wszystkich drogach publicznych przy przyczółku mostu lub przepustu na lewem poboczu drogi, licząc od punktu początkowego.

Znaki mostowe winny być opatrzone w cyfry w postaci ułamka, którego licznikiem jest kilometr bieżący danej drogi, na którym znajduje się most (środek mostu licząc między wewnętrznemi ścianami przyczółków), a mianownikiem liczba porządkowa danego objektu (mostu lub przepustu), np. pierwszy most lub przepust na 153 kilometrze danej drogi będzie posiadał nr. 153/1, a drugi most na tymże kilometrze nr. 153/2.

3) Drogowskazy.

§ 47. Na skrzyżowaniach dróg państwowych i wojewódzkich z drogami wszelkiej kategorji winny być ustawione drogowskazy.

Drogowskaz winien być albo słupem o liczbie ramion (tablic), odpowiadającej liczbie rozchodzących się dróg, albo też znakiem kamiennym lub murowanym z odpowiedniemi napisami na bocznych

powierzchniach, zwróconych w kierunkach dróg.

Napisy winny wskazywać najbliższą w danym kierunku miejscowość zamieszkałą i jej odległość w kilometrach), a ponadto położone przy drodze w danym kierunku miasto, miasteczko lub większą osadę, odległość od którego jest oznaczona na bocznej stronie najbliższego znaku kilometrowego (p. § 44) danej drogi, również z podaniem odległości.

Ilość niezbędnych drogowskazów na każdem skrzyżowaniu dróg, jakoteż rozmieszczenie tych drogowskazów, winny mieć na względzie możność szybkiej orjentacji przy jeździe w każdym kierunku.

Również i przy wyjeździe z miast, miasteczek i większych osiedli winien być ustawiony na prawej krawędzi drogi, licząc w kierunku od osiedla, drogowskaz z oznaczeniem tego miasta, miasteczka, lub większej osady, odległość od którego jest oznaczona na bocznej stronie znaków kilometrowych danej drogi (p. § 44).

§ 48. Na drogach publicznych wszystkich kategorji przy wjeździe do osiedli winny być ustawione na prawej krawędzi, licząc w kierunku od osiedla, tablice z oznaczeniem nazwy tej miejscowości.

Tablice te mają mieć wymiar conajmniej 50 centymetrów długości na 30 wysokości, napis o wysokości liter 8—10 centymetrów.

§ 49. Na przecięciu drogi publicznej z granicą województwa i powiatu winien być ustawiony odpowiedni znak z tablicą, zwróconą napisem do drogi, zawierającą nazwy graniczących jednostek administracyjnych, ewentualnie dwa znaki, jeżeli granicę stanowi droga lub rzeka.

Znaki graniczne winny być ustawione na prawym brzegu korony drogi, licząc od jej początku, o ile warunki miejscowe nie wymagają odmiennego ich umieszczenia.

B. Znaki drogowe ostrzegawcze.

1) Zapory i rogatki.

§ 50. Przeszkoda wszelkiego rodzaju, powodująca przerwę komunikacji na drodze publicznej, winna być niezwłocznie po jej zauważeniu oznaczona za pomocą odpowiedniej zapory, zmuszającej pojazd do zatrzymania się przed przeszkodą.

§ 51. Urządzenie ustawione nie w miejscu przypadkowej przeszkody (§ 50), a dla chwilowego wstrzymania ruchu (rogatki), w celu poboru myta drogowego, mostowego, miejskiego, załatwienia formalności granicznych itp., winny być widoczne z oddali i w tym celu mają być malowane na biało lub pobielone, oraz nie utrudniać ruchu na drodze.

Zamykania rogatek bezpośrednio przed zbliżającym się samochodem zabrania się.

2) Tarcze i tablice.

§ 52. W celu uprzedzenia przejeżdżających o przeszkodach i o miejscach, wymagających zwolnienia lub wstrzymania ruchu, winny być ustawione:

a) na drogach publicznych wszelkiego rodzaju.

W miejscach przerwy komunikacji (§ 50), oraz w miejscach wymagających obowiązkowego zatrzymania ruchu w celu poboru opłat drogowych, mostowych, miejskich, celnych i innych, rewizji dokumentów i t. p. (§ 51), — okrągłe tarcze o średnicy 50 cm. na słupach wysokości 2,50 m., pomalowane na kolor czerwony, ustawione — w razie przerwy komunikacji — po osi drogi przed zaporami (§ 50), w innych wypadkach na prawem poboczu, prostopadle do kierunku ruchu.

b) na drogach publicznych o twardej nawierzchni.

Okrągłe tarcze średnicy 50 cm. na słupach wysokości 2,50 m., pomalowane na kolor ciemno niebieski, z wymalowanym białym kolorem znakiem, sygnalizującym w umówionej formie (Dz. U. R. P. z r. 1923 nr. 86 poz. 668, aneks D) następujące utrudnienia ruchu wymagające zwolnienia jazdy:

1) wygórowane mostki (t. z. „ośle mostki“), poprzeczne przez drogę ścieki i inne tego rodzaju stałe przeszkody;

2) ostre zakręty drogi, niebezpieczne dla szybkiego ruchu samochodowego;

3) skrzyżowania dróg o twardej nawierzchni;

4) przejazdy kolejowe w jednym poziomie.

5) Także tarcze z wymalowanym na

ciemno niebieskiem tle białym znakiem, sygnalizującym wszelkie miejsca przerw komunikacji (§ 50) i obowiązkowego wstrzymania ruchu (§ 51).

Wzory tarcz wyszczególnionych w pp. 1—4 są podane w wymienionym powyżej Dzienniku Ustaw z 1923 r., nr. 86, a wzór tarczy wymienionej w p. 5 załącza się do niniejszego rozporządzenia.

Znaki te winny być ustawione na prawem poboczu, prostopadle do kierunku ruchu, w odległości około 250 metr. od sygnalizowanej przeszkody.

Znaków tych nie należy stawiać w obrębie zabudowanych miejscowości.

§ 53. Zapory w miejscach przerw komunikacji (§ 50) jak również wszelkie inne miejsca wymagające zatrzymania ruchu (§ 51), winny być z nastaniem ciemności zaopatrzone w światło czerwone, widoczne z odpowiedniej odległości.

§ 54. W wypadkach przeszkód, powodujących przerwę w komunikacji, jak również w razie czasowego ograniczenia ruchu (np. podczas wiosennych przełomów, na tymczasowych mostach objazdowych i t. p.), winy być ustawione na najbliższych od przeszkody rozstajach dróg i, zależnie od miejscowych warunków, przy wyjeździe z najbliższego znaczniejszego osiedla, gdzie zachodzi możliwość zmiany marszruty tablice ostrzegawcze, z podaniem bliższych wskazówek co do możliwego objazdu („przejazd zamknięty na. . . . . km.", „objazd na prawo lub na lewo", oraz główne miejscowości, przez które skierowywa się objazd).

W celu zwrócenia uwagi przejeżdżających, nad tablicą ostrzegającą o przeszkodzie winna być umieszczona tarcza pomalowana na kolor czerwony o średnicy 30 cm.

§ 55. Cyfry na znakach drogowych (§§ 44—46) tudzież napisy na drogowskazach (§§ 47—49) i tablicach ostrzegawczych (§ 54), winny być wykonane czarnym kolorem na białem tle.

VI. Postanowienia końcowe.

§ 56. Czuwanie nad przestrzeganiem powyższych przepisów jest obowiązkiem zaprzysiężonej służby drogowej, organów policji państwowej i urzędów gminnych.

§ 57. Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia będą karani w myśl postanowień ustawy z dnia 7. października 1921 r. (Dz. U. R. P. nr. 89, poz. 656) o przepisach porządkowych na drogach publicznych, o ile dane przekroczenie nie podlega surowszej karze.

§ 58. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dz. U R. P., z tem, że.

1) pojazdy będące już w dniu tym w ruchu winny być przystosowane do wymagań przepisów § 6 najpóźniej:

w ciągu dwóch lat,

oraz przepisów §§ 16, 22 i 23 najpóźniej:

w ciągu jednego roku —

od dnia ogłoszenia rozporządzenia i

2) termin zaopatrzenia dróg publicznych w znaki porządkowe ustanawia się jak następuje: dla znaków kilometrowych, hektometrowych i mostowych (§§ 42- 46) na drogach państwowych, wojewódzkich i powiatowych:

w ciągu dwóch lat,

na drogach gminnych:

w ciągu czterech lat,

dla drogowskazów i tablic przy wyjeździe z osiedli — przy wjeździe do osiedli oraz na granicy województw i powiatów (§§ 47—49)

w ciągu dwóch lat,

dla znaków ostrzegawczych (§ 52 b)

w ciągu sześciu miesięcy,

licząc wszystkie terminy od dnia ogłoszenia rozporządzenia.

Termin ustawienia znaków kilometrowych na drogach gminnych może być w razie potrzeby odroczony przez Naczelników władz administracyjnych II instancji.

§ 59 Rozporządzenie niniejsze oraz wydane w jego ramach szczegółowe rozporządzenie samorządów wojewódzkich, względnie naczelników władz administracyjnych II instancji, winny być, w związku z art. 3 ustawy z dnia 7. października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych, oraz w związku z rozporządzeniami Rady Ministrów o organizacji władz administracyjnych II instancji (Dz. U. R. P. z r. 1919 nr 90 poz. 490 i nr. 39 z r. 1921 poz. 234 i 235), ogłaszane w Dziennikach Urzędowych wojewódzkich.

Najgłówniejsze postanowienia, doty-

cące bezpieczeństwa publicznego i ochrony dróg oraz karne, zawarte lub rozwijające działy II, III i VI niniejszego rozporządzenia, winny być obwieszczane przez ogłoszenia, wywieszane w starostwach, urzędach gminnych, miejskich i wiejskich, jak również treściwie ogłaszane na tablicach przy drogach i mostach.

Zarządzenia naczelników władz administracyjnych II instancji określą, które postanowienia (oprócz wskazanych w §§ 11 i 12), w jakich miejscach na drogach i przy których mostach, mają być ogłoszone na tablicach.

Naczelnicy władz administracyjnych II instancji mogą przekazać starostom wydawanie takich zarządzeń, o ile chodzi o drogi powiatowe i gminne.

Kierownik Ministerstwa Robót Publicznych: Rybczyński

Minister Spraw Wewnętrznych: Z. Hubner.

Załącznik do § 52 rozp. Min. Rob. Publ. i Min. Spraw Wewn. z dn. 26. czerwca 1924 r. regulującego używanie i ochronę dróg, poz. 611.

Znak ostrzegawczy.

Przerwa komunikacji lub obowiązkowe wstrzymanie ruchu. Tło ciemnoniebieskie, znak biały.

163.

ROZPORZĄDZENIE

weterynaryjno-policyjne w sprawie zarazy płucnej bydła rogatego.

Na podstawie § 18 i nast. niem. ustawy o chorobach zaraźliwych zwierząt z dnia 26. VI. 1909 r. (Dz. Ust. Rzeszy Niem. str. 519) zarządzam co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie moje z dnia 1. VI. 1923 r. Dz. Urz. Wojew. Pom. str. 169 do 170 odwołuję odnośnie do powiatów wąbrzeskiego, brodnickiego i działdowskiego, pozostawiając je nadal w mocy w powiecie toruńskim.

§ 2.

Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia.

Toruń, dnia 12. sierpnia 1924 r.

Wojewoda:
w z.
(—) Stonawski.

L. dz. II. h. 3075/24.

OBWIESZCZENIA I KOMUNIKATY.

164.

Na zasadzie Ogólnej Ustawy Krajowej (II/11 §§ 328 i następ.) zatwierdzam dokument Władzy Biskupiej Diecezji Chełmińskiej z dnia 24. VI. 1924 r. nr. G. W. 3475 i postanawiam, że w myśl tegoż dokumentu z chwilą ogłoszenia niniejszego dekretu mieszkańcy wybudowań i wsi Pływaczewo mają być wydzieleni z parafji Kowalewskiej i przydzieleni do parafji w Zieluniu.

Toruń, dnia 6. sierpnia 1924 r.

Wojewoda:
(—) Dr. Wachowiak.

L. dz. II d - 1134/24.

165.

Na zasadzie Ogólnej Ustawy Krajowej (II/11 §§ 328 i następn.) zatwierdzam dokument Władzy Biskupiej Diecezji Chełmińskiej z dnia 24. VI. 1924 r. nr. G. W. 3367/24 i postanawiam, że w myśl tegoż dokumentu z chwilą ogłoszenia niniejszego dekretu mieszkańcy wybudowań Małoradowiskich mają być wydzieleni z parafji Wielkoradowiskiej a przyłączeni do gminy kościelnej w Zieluniu.

Toruń, dnia 6. sierpnia 1924 r.

Wojewoda:
(—) Dr. Wachowiak.

L. dz. IId - 1135/24.

166.

OBWIESZCZENIE.

Wojewódzki Sąd Administracyjny uchwałą z dnia 20. października 1923 r. ustalił, że następujące parcele położone

w gminie Oksywia, powiat pucki, podlegają wywłaszczeniu na rzecz Państwa do budowy portu w Gdyni i muszą być na ten cel za odszkodowaniem odstąpione:

1) parcela nr. 469/98, właściciel Józef Skoczke i żona w Oksywji.
2) parcela nr. 470/98, właściciel Luis Löwenstein i Feliks Potrykus w Wejherowie,
3) parcela nr. 490/102, właściciel wody publiczne,
4) parcela nr. 491/189, właściciel wody publiczne,
5) parcela nr. 471/102, właściciel Luis Löwenstein i Feliks Potrykus w Wejherowie,
6) parcela nr. 473/101, właściciel Adam Nawe w Oksywji,
7) parcela nr. 479/101, właściciel Augustyn Grunwald w Oksywji,
8) parcela nr. 598/102, właściciel gmina Oksywia,
9) parcela nr. 597/102, właściciel Józef Rietz w Małym Kacku,
10) parcela nr. 599/102, właściciel powiat pucki,
11) parcela nr. 600/102, właściciel Marta Rietz w Małym Kacku,
12) parcela nr. 601/102, właściciel powiat pucki,
13) parcela nr. 602/102, właściciel gmina Oksywia,
14) parcela nr. 476/102, właściciel gmina posiedzicieli, chałupników i właścicieli,
15) parcela nr. 485/102, właściciel powiat pucki,
16) parcela nr. 477/102, właściciel Juljusz Peschel i żona w Królewcu,
17) parcela nr. 478/102, właściciel katolicka gmina kościelna w Oksywji,
18) parcela nr. 479/102, właściciel Augustyn Block w Oksywji,
19) parcela nr. 480/101, właściciel Augustyn Konkel z domu Pełka w Oksywji,
20) parcela nr. 481/101, właściciel Jakób Wojewski i żona w Oksywji,
21) parcela nr. 464/126a, właściciel Julja Lanz i współwłaściciele w Mannheim.
22) parcela nr. 565/126, właściciel Julja Lanz i współwłaściciele w Mannheim.
23) parcela nr. 566/124, właściciel Julja Lanz i współwłaściciele w Mannheim.
24) parcela nr. 567/125, właściciel Julja Lanz i współwłaściciele w Mannheim.
25) parcela nr. 558/124, właściciel Skarb Państwa Urząd Pomiarów krajowych,
26) parcela nr. 573/123, właściciel powiat pucki,
27) parcela nr. 446/122, właściciel Wilhelm Werner w Gdańsku,
28) parcela nr. 447/122, właściciel Ernest Traube w Berlinie,
29) parcela nr. 422/119, właściciel powiat pucki,
30) parcela nr. 117, właściciel Marjanna Konkel z domu Rumpca w Oksywji,
31) parcela nr. 118, właściciel Józef Lewiński i żona w Oksywji,
32) parcela nr. 557/139, właściciel Jakób Wojewski w Gdyni.

Komisja dla ustalenia odszkodowania za te parcele po myśli § 25 ustawy o wywłaszczeniu z dnia 11. czerwca 1874 r. odbędzie się dnia 17 września 1924 r. o godzinie 8-mej rano w biurze Kierownictwa Budowy Portu w Gdyni.

Wszystkich właścicieli tych parcel względnie wszystkie osoby interesowane wzywa się do osobistego jawienia ewenti. wydelegowania zastępcy, zaopatrzonego w prawne pełnomocnitwo.

W razie niejawienia się do Komisji orzeczenie co do wysokości odszkodowania będzie ustalone w nieobecności osób interesowanych.

Podczas komisji mają również interesowani składać wnioski o zupełne przejęcie przez Państwo częściowo na cele budowy portu zajętych parcel. Późniejsze wnioski tego rodzaju są niedopuszczalne.

Toruń, dnia 16. sierpnia 1924 r.

Za Wojewodę:
w z.
(—) Stonawski.

L. dz. II e 41/24.

167.

OBWIESZCZENIE.

Większość zainteresowanych rzemieślników pracujących samodzielnie w zawodzie koszykarskim powiatu gniewskiego oświadczyła się za wprowadzeniem przymusowego cechu. Zarządzam przeto niniejszem od dnia 1. września 1924 r. przymusowy cech dla zawodu ko-

szykarskiego w obrębie powiatu gniewskiego z siedzibą w mieście Gniewie pod nazwą:

„Cech przymusowy koszkarski w Gniewie".

Od powyżej oznaczonego terminu wszyscy rzemieślnicy mieszkający w tej miejscowości i uprawiający samodzielnie rzemiosło koszykarskie, należą do tego cechu.

Toruń, dnia 28. lipca 1924 r.

Wojewoda:
w z.
(—) Stonawski.

L. dz. XI d-3410/24.

168.

Ogłoszenie.

Z upoważnienia Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych zmienia się nazwy:

1) jezioro „Libagosch-See" na „Lubygość",

2) rzekę „Czersker-Fliees" na „Czernica".

Toruń, dnia 1. sierpnia 1924 r.

Wojewoda:
w z.
(—) Stonawski.

L. dz. II i. 866/24.

169.

Ogłoszenie.

Dekretami z dn. 9. sierpnia 1924 r. za L. dz. VII. d. 549 odwołałem p. Kosińskiego jako sekwestratora Wielkich Wyrębów i mianowałem równocześnie w jego miejsce p. Alfreda Sztylera z Rogóżna Zamku, pow. Grudziądz.

Toruń, dn 16. sierpnia 1923.

Za Wojewodę:
(—) Ceceniowski.

VII d 554/24.

OKÓLNIKI.

170.

Okólnik nr. 359

W sprawie udzielenia exequatur listom komisyjnym Konsula generalnego Republiki Chile P. Becerra F. Carlos.

Do PP. Starostów i Prezydentów m. Torunia i Grudziądza.

Na podstawie reskryptu Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 22 lipca 1924 r. Nr. Pr. 7477 zawiadamiam, że Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej udzielił exequatur listom komisyjnym P. Becerra F. Carlos jako Konsula Generalnego Republiki Chile na obszar Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w Warszawie.

Polecam przeto PP. Starostom i Prezydentom m. Torunia i Grudziądza udzielać wymienionemu Konsulowi wszelkiej pomocy przy wykonywaniu jego czynności urzędowych, gdy tylko tego zajdzie potrzeba.

Toruń, dnia 31. lipca 1924 r.

Wojewoda:
w z.
Stonawski.

L. dz. I. b. — 1605/24

171.

Okólnik nr. 360

W sprawie udzielenia exequatur listom komisyjnym konsula brazylijskiego P. Fernando de Nesquita Braga.

Do PP Starostów i Prezydentów m. Torunia i Grudziądza.

Na podstawie reskryptu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 22 lipca 1924 r. Nr. Pr. 7373 zawiadamiam, że Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej udzielił exequatur listom komisyjnym P. Fernando de Nesquita Braga jako konsula Stanów Zjednoczonych Brazylji na obszar Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w Warszawie.

Wobec tego, polecam PP. Starostom i Prezydentom m. Torunia i Grudziądza udzielać wymienionemu Konsulowi wszelkiej pomocy przy wykonywaniu jego czynności urzędowych, gdy tylko zajdzie tego potrzeba.

Toruń, dnia 31. lipca 1924 r.

Wojewoda:
w z.
Stonawski.

L. dz. I. b. — 1616/24.

172

Okólnik nr. 377.

Dotyczy wykonywania czynności konsularnych przez konsula Rzeszy Niemieckiej P. Ernesta Schmidta.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej udzielił exequatur listom komisyj-

nym P. Ernesta Schmidta jako konsula Rzeszy Niemieckiej na obszar Województwa Pomorskiego z siedzibą w Toruniu.

Powyższe podaję na podstawie reskryptu Min. Spraw Wewn. z dnia 1 sierpnia 1924 r. Nr. Pr. 8386. — celem udzielenia wymienionemu Konsulowi pomocy władz państw. przy wykonywaniu czynności urzędowych.

Toruń, dnia 7. 8. 1924.

Wojewoda:
w z.
Stonawski.

L. dz. I b. — 1677/24.

173.

Okólnik nr. 385.
W sprawie przedstawicielstwa konsularnego tureckiego w Polsce.

Reskryptem z dnia 29. lipca b.r. Nr. Pr. 8235.— podało Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do tut. wiadomości, że Rząd Turecki mianował P. Hassan Tansin Bey'a Konsulem Tureckim w Warszawie, oraz P. Houloussi Effendi Kanclerzem tegoż Konsulatu. — Do ich przyjazdu do Warszawy funkcje konsularne pełnić będzie P. Mejmed Djevad Bey, 2-gi sekretarz Poselstwa Tureckiego w Warszawie.

Toruń, dnia 10 sierpnia 1924 r.

Wojewoda:
w z.
(—) Stonawski.

L. dz. I b. — 1636/24.

ZAGINIONE DOKUMENTY.

174.

Sekretarz miernictwa Andrzej Chylewski w Brodnicy zgubił legitymację urzędniczą nr. 17 wystawioną przez Pomorski Urząd Wojewódzki.

Toruń, dnia 1 sierpnia 1924.

Naczelnik Wydziału Mierniczego
Bernolak

L. dz. X—2444/24.

175.

W grudniu roku zeszłego skradziono mi w Nowemmieście z torebką legitymację służbową, wystawioną na Gertrudę Mühlenbakównę, nauczycielkę szkół powszechnych.

Gertruda Mühlenbak, Gryźliny, poczta Jamielnik, pow. lubawski.

176.

Dnia 9. lipca skradziono mi z mieszkania wraz z rzeczami legitymację służbową.

Alojzy Barczewski, nauczyciel — Dąbrówka, pocz. Gorzuchowo, pow. Chełmno

---

177.

Dnia 4. sierpnia skradziono mi niżej podpisanemu legitymację urzędnicza nr. 2383 na dworcu w Grudziądzu.

Mroziński Leon, nauczyciel w Lisnówku, pow. Grudziądz, poczta Lisnowo.

178.

Wrócono mi moją legitymację urzędniczą nr. 894, której zgubę ogłosiłem w 18 n-rze niniejszego pisma.

Wincenty Kwaśniewski, nauczyciel szkoły powszechnej—Pinczyn, pow. Starogard.

Czcionkami Drukarni Robotniczej W. Pawlak i S-ka w Toruniu.